

О. Б. Коротич,
д.держ.упр., доц.,
професор кафедри державного управління
та менеджменту ХарPI НАДУ

ВРЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ З ОДЕРЖАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, ПОШИРЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Розглянуто формування в Україні правових засад врегулювання діяльності державних інституцій з одержання, використання та зберігання інформації, розкрито питання забезпечення доступу до публічної інформації, в тому числі через електронне урядування.

Ключові слова: державні інституції, інформація, забезпечення доступу до публічної інформації, електронне урядування.

У процесі своєї діяльності державні інституції вступають в активну взаємодію із зовнішнім середовищем, причому значний вплив на їх функціонування спричиняє споживання інформації про суспільні очікування щодо діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у напрямку забезпечення певних позитивних зрушень в економіці, соціальному розвитку, збереженні природного середовища, підвищенні міжнародного статусу України. Важливим інформаційним ресурсом для корегування діяльності органів влади та інших державних інституцій є відомості про отримання (чи неможливість отримання) населенням країни якісних послуг від державних закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, про втілення реформ у різних сферах життєдіяльності суспільства. Крім споживання інформації шляхом її збирання, одержання, зберігання і використання державні інституції мають сприяти її поширенню з метою забезпечення прозорості та відкритості своєї діяльності та створення умов для доступу населення та громадських організацій до усієї необхідної інформації.

Співставлення та аналіз різних підходів до розуміння поняття «державні інституції» дозволили дійти висновку, що ними є державні установи, заклади або їх частини, підрозділи. До державних інституцій безперечно відносяться

державні органи представницької, виконавчої та судової влади (включаючи їх структурні та територіальні підрозділи), а також органи внутрішніх справ, державної безпеки, прокуратури, збройні сили, митниці, податкові органи тощо. Через усталену вбудованість у механізм держави органів місцевого самоврядування вони, разом з органами державного управління, теж мають бути віднесені до системи державних інституцій.

Крім того, державними інституціями можуть вважатися державні заклади освіти, науки, вищої школи, культури, охорони здоров'я, інші державні підприємства, установи та організації, що створюються державою для реалізації її функцій в соціальній, економічній сферах та для збереження й відновлення природного середовища.

Таким чином, державні інституції відрізняються від інших організацій тим, що вони (залежно від виду конкретних інституцій): мають та реалізують владні повноваження щодо здійснення державного управління на центральному, регіональному і районному рівнях; забезпечують реалізацію державної політики у певній сфері життєдіяльності суспільства; представляють спільні інтереси територіальних громад, приймаючи рішення щодо управління розвитком регіонів та районів країни; управляють територіальним розвитком сіл, селищ та міст від імені і в інтересах відповідних громад.

Незважаючи на досить широкий склад організацій, що включені до переліку державних інституцій, можна виділити також їхню спільну особливість, яка повинна враховуватись при здійсненні управління ними. Нею є приналежність кожної державної інституції до тієї чи іншої усталеної та іноді досить жорстко регламентованої системи державно-управлінських, самоврядних або галузевих інституцій, що накладає певний відбиток на те, яким чином і з яких джерел вони отримують інформацію, як використовують, до якої інформації мають забезпечити доступ, а яка потребує на ретельне збереження.

Мета статті – розглянути правові засади врегулювання обігу інформації в державних інституціях, системах державних інституцій, а також розкрити

повний спектр інформації щодо звернень громадян, громадських чи інших організацій, представлення суспільно важливої інформації у засобах масової інформації.

Згідно з Конституцією України обмеження права громадян на інформацію може бути здійснене в таких випадках: в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам; для охорони здоров'я населення; для захисту репутації або прав інших людей; для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно; для підтримання авторитету, неупередженості правосуддя [1, ст. 34].

Уперше в нашій державі право громадян на інформацію було закріплено Законом України «Про інформацію», прийнятим 2 жовтня 1992 р. [7]. Цим Законом було закладено правові основи інформаційної діяльності, зокрема використання, поширення та зберігання інформації, закріплено право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України, представлено систему інформації, її джерела, визначено статус учасників інформаційних відносин, врегульовано доступ до інформації, забезпечення її охорони, захист особи та суспільства від неправдивої інформації. Крім того, Законом проголошувався інформаційний суверенітет України (це положення у діючій на сьогодні редакції не збереглося) та окреслювалося коло інформації з обмеженим доступом, до якої було віднесено конфіденційну і таємну інформацію. Регулювання суспільних відносин, пов'язаних з віднесенням інформації до державної таємниці, засекречуванням, розсекречуванням її матеріальних носіїв та охороною державної таємниці з метою захисту національної безпеки України здійснюється відповідно до Закону України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. [2].

Регулювання питань практичної реалізації громадянами України наданого Конституцією України права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських

органів здійснюється відповідно до Закону України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р [5]. Цей Закон забезпечує громадянам України можливості для участі в управлінні державними і громадськими справами, для впливу на поліпшення роботи органів державної влади і місцевого самоврядування, для відстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення.

Зверненнями громадян є викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. Згідно із Законом органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності, об'єднання громадян, посадові особи зобов'язані розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадян про результати розгляду.

Прийнятий 23 вересня 1997 р. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» [9] визначає порядок всебічного й об'єктивного висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації і захисту їх від монопольного впливу органів тієї чи іншої гілки державної влади або органів місцевого самоврядування. Засоби масової інформації України відповідно до законодавства України мають право висвітлювати всі аспекти діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, проводити власне дослідження щодо їх діяльності, давати їй оцінку, коментувати. У свою чергу, органи державної влади та місцевого самоврядування зобов'язані надавати засобам масової інформації повну інформацію про свою діяльність, забезпечувати журналістам вільний доступ до неї, крім випадків, передбачених Законом України «Про державну таємницю», не чинити на них будь-якого тиску і не втручатися в їх виробничий процес.

Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р [8] заклав важливе підґрунтя для створення необхідних умов щодо забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною й повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій, а

також посилення інформаційної безпеки держави. Підписаний 31 липня 2000 р Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» [12] був спрямований не тільки на створення умов для широкого доступу до Інтернет-мережі громадян та юридичних осіб усіх форм власності в Україні, а й на належне представлення в ній національних інформаційних ресурсів.

Перед Кабінетом Міністрів України зазначеним вище Указом було поставлено широке коло завдань щодо забезпечення підключення до Інтернету наукових установ, навчальних та культурних закладів; розвитку навчальних програм на базі комп'ютерних технологій; створення правових, організаційних та технічних умов для здійснення підприємницької діяльності з використанням мережі Інтернет; підвищення ефективності системи підготовки фахівців з інформаційних технологій; створення національного реєстру підключених до Інтернету українських інформаційних ресурсів тощо. До зазначеного переліку також було включено завдання щодо встановлення до кінця 2000 р. порядку оприлюднення інформації про діяльність органів державної влади України та завершення створення Веб-сторінок центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а також провідними науковими установами та навчальними закладами України.

У подальшому з метою забезпечення більшої відкритості діяльності органів влади України та розширення електронного документообігу протягом п'яти років було прийнято цілу низку визначальних законодавчих актів, серед яких: постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у Мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 4 січня 2002 р [15]; постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» від 24 лютого 2003 р. [14]; закони України «Про електронні документи та електронний документообіг» [4] та «Про цифровий підпис» від 22 травня 2003

р. [10] тощо.

Інформаційна система «Електронний уряд» – це система збору, введення, пошуку, обробки, збереження та надання на вимогу користувача згідно з визначеними критеріями інформаційних ресурсів, покликана забезпечити надання органам влади послуг фізичним та юридичним особам, а також їх інформування про діяльність органів влади. «Електронний Уряд» є засобом, інструментом, за допомогою якого реалізуються усі елементи е-урядування.

Е-урядування – це спосіб (технологія) організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, яка забезпечує функціонування певних органів в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування громадянина з органами влади [16]. Ефективність цієї технології забезпечується тим, що вона спрощує спілкування громадян, бізнес-структур і органів влади на будь-яких рівнях і в усіх сферах бо дозволяє будь-якій особі звертатися через інформаційно-комунікаційні технології до органів державної влади, органів місцевого самоврядування для отримання необхідної інформації та/або адміністративних послуг.

Основними завданнями застосування інформаційних систем «Електронний Уряд» у різних країнах світу є:

- налагодження інформаційних комунікацій між органами влади, створення централізованих баз даних з технологіями розподіленої обробки даних для забезпечення електронного документообігу в усіх органах влади;

- забезпечення надання органами влади фізичним та юридичним особам послуг електронними засобами у доступній та зручній формі, без часових та просторових обмежень;

- сприяння розвитку електронного ринку товарів і послуг для забезпечення державних замовлень, організації тендерів, ефективності управління виробництвом та реалізацією товарів і послуг з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників на міжнародному ринку;

- впровадження електронної демократії як форми забезпечення прозорості, довіри у відносинах між державою і громадянами, бізнесом, громадськими організаціями; відкритості публічної адміністрації для громадського контролю;

- підвищення якості життя громадян через удосконалення надання соціальних послуг, системи охорони здоров'я, забезпечення гарантій правової, екологічної й особистої безпеки, розширення можливостей для освіти;

- впровадження системи електронного голосування тощо.

Уже на початку запровадження електронного урядування в Україні стало очевидним, що ця інформаційна система додає публічному управлінню такі позитивні риси: підвищує відкритість та прозорість діяльності публічних адміністрацій; сприяє економії часових та матеріальних ресурсів; підвищує якість надання адміністративних послуг; забезпечує доступ до публічної інформації за допомогою сучасних інформаційних технологій; звільняє службовців від рутинної роботи; деперсоніфікує взаємовідносини громадян і представників бізнесу у взаєминах з державними чиновниками; створює єдиний «пункт контакту» громадян з державними структурами; надає можливість цілодобового отримання адміністративних послуг; підвищує рівень демократизації суспільства.

Отже, запровадження інформаційної системи «Електронний Уряд» має практичні переваги для всіх суб'єктів публічного управління, а саме:

- для громадян – мати доступ до публічної інформації та одержувати адміністративні послуги через мережу; брати участь у творенні та реалізації державної політики;

- для бізнесу – через мережу мати спрощений доступ до органів влади, співпрацювати з ними, що сприятиме економічному розвитку;

- для органів влади – підвищити оперативність, ефективність своєї діяльності, якість надання адміністративних послуг; залучити всіх громадян до процесу прийняття державних рішень.

Запровадження в Україні «Електронного Уряду» повинно забезпечити

вирішення основних актуальних політичних, економічних і соціальних завдань держави і забезпечувати:

- реалізацію права громадян на доступ до відкритої публічної інформації;
- доведення до громадськості об'єктивної і достовірної інформації про діяльність органів державної влади, що зміцнює довіру до держави та її політики;
- взаємодію і постійний діалог держави з громадянами й громадськими інститутами, а також необхідний рівень суспільного контролю за діяльністю органів влади;
- об'єднання інформаційних ресурсів і послуг органів влади з метою зміцнення загальнонаціонального інформаційного простору;
- удосконалення публічної адміністрації, оптимізацію структури державного апарату, зниження фінансових і матеріальних витрат на його утримання, поетапне переведення частини адміністративних послуг, що мають вартісне вираження, у систему адміністративних електронних послуг, що відповідає реальним потребам населення;
- ефективну підтримку економічної діяльності публічних суб'єктів, що займаються господарською діяльністю, дозволяючи їм ефективно інтегруватися в загальнонаціональний і світовий економічний простір;
- взаємодію і співпрацю з органами влади зарубіжних країн і міжнародних неурядових організацій.

Офіційне визнання можливості та доцільності використання у діяльності державних інституцій не тільки документів, що можуть бути збережені на матеріальних носіях, а й таких, які відображаються в електронному вигляді, стало революційним кроком в обігу інформації та стало вагомим підґрунтям для створення правової основи для їх використання.

Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» який встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів в

Україні. Його дія поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення електронних документів. Обов'язковим реквізитом електронного документа є електронний підпис, який використовується для ідентифікації автора та/або підписувача електронного документа іншими суб'єктами електронного документообігу. Важливо, що юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму.

З розвитком інформаційних технологій, істотним збільшенням обсягу інформації, що зберігається на електронних носіях та знаходиться в обігу, нагромадженням великої кількості законодавчих актів, які регламентують вирішення окремих питань, виникла потреба у внесенні низки важливих змін у Закон України, що комплексно врегульовує інформаційні відносини. Суттєве оновлення інформаційного законодавства відбулось у січні 2011 р. з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про доступ до публічної інформації» та нової редакції Закону України «Про інформацію». Ці закони набрали чинності 10 травня 2011 р.

У Законі України «Про інформацію» від 13 січня 2011 р. [6], що є базовим нормативно-правовим актом в інформаційній сфері, надано нове визначення інформації, якою відтепер вважаються будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Згідно з оновленим Законом, основними принципами інформаційних відносин є:

- гарантованість права на інформацію;
- відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією;
- достовірність і повнота інформації;
- свобода вираження поглядів і переконань;
- правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації;

– захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

До основних видів інформаційної діяльності Закон України «Про інформацію» відносить створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорону, а також захист інформації.

Законом передбачений поділ інформації за змістом на такі види: інформація про фізичну особу (персональні дані); інформація довідково-енциклопедичного характеру; інформація про стан довкілля; інформація про товар (роботу, послугу) науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація; статистична інформація; соціологічна інформація; інші види інформації.

За порядком доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом. Відкритою вважається вся інформація, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом.

Інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація. Конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

До інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені такі відомості: про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту, про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей; про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також про соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення, факти порушення прав і свобод людини і громадянина; про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб та інші відомості, доступ до яких не може бути обмежено

відповідно до законів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Крім того, в новій редакції Закону чітко регламентовані діяльність журналістів, засобів масової інформації та їх працівників (розділ III), а також питання відповідальності (від дисциплінарної до кримінальної) за порушення законодавства про інформацію (розділ IV).

Основною метою Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. [3], що набрав чинності з 10 травня 2011 р., є забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень і створення механізму реалізації права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Закон містить перелік гарантій дотримання прав на надання публічної інформації, поетапний порядок доступу до неї, надає визначення таким поняттям, як конфіденційна, таємна та службова інформація, регламентує порядок її отримання, визначає порядок і строки подачі та задоволення запиту на інформацію, а також процедуру оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації.

Згідно із Законом публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноваження, інших розпорядників публічної інформації.

Доступ до інформації забезпечується шляхом її систематичного та оперативного оприлюднення у засобах масової інформації (в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет, на інформаційних стендах та будь-яким іншим способом) та через надання інформації за запитами на інформацію.

Законом передбачається обмеження доступу до інформації виключно в

інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, коли розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам, а шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні. До інформації з обмеженим доступом належить конфіденційна, таємна та службова інформація. Інформація, що була отримана або створена розпорядниками інформації не може бути віднесена до конфіденційної.

Розпорядниками інформації для цілей Закону України «Про доступ до публічної інформації» визнаються:

- суб'єкти владних повноважень (органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання);

- юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, – стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів;

- особи, якщо вони виконують делеговані повноваження суб'єктів владних повноважень згідно із законом чи договором, включаючи надання освітніх, оздоровчих, соціальних або інших державних послуг, – стосовно інформації, пов'язаної з виконанням їхніх обов'язків;

- суб'єкти господарювання, які займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, – стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них.

- суб'єкти господарювання, які володіють: інформацією про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту; інформацією про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян; іншою інформацією, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідною інформацією).

Таємною інформацією є інформація, доступ до якої обмежується виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю слідства та іншу передбачену законом таємницю.

Службовою інформацією є інформація, що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрівідомчу службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень, а також інформація зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

Не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імені, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно. При дотриманні вимог, передбачених частиною другою цієї статті, зазначене положення не поширюється на випадки, коли оприлюднення або надання такої інформації може завдати шкоди інтересам національної безпеки, оборони, розслідуванню чи запобіганню злочину.

Не належать до інформації з обмеженим доступом також декларації про доходи осіб та членів їхніх сімей, які претендують на зайняття чи займають виборну посаду в органах влади та обіймають посаду державного службовця, службовця органу місцевого самоврядування першої або другої категорії.

Законом встановлено поняття «запиту на інформацію» як прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні. Запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту. Запит на інформацію може бути індивідуальним або колективним. Можуть подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача.

Законом передбачено, що без запитів розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати:

- інформацію про організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрями діяльності та фінансові ресурси (структуру та обсяг бюджетних коштів, порядок та механізм їх витрачання тощо);

- нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньоорганізаційних), прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності;

- перелік та умови отримання послуг, що надаються цими органами, форми і зразки документів, правила їх заповнення;

- порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень розпорядників інформації, дій чи бездіяльності;

- інформацію про систему обліку, види інформації, яку зберігає розпорядник;

- інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації;

- плани проведення та порядок денний своїх відкритих засідань;

- розташування місць, де надаються необхідні запитувачам форми і бланки установи;

- загальні правила роботи установи, правила внутрішнього трудового розпорядку;
- звіти, в тому числі щодо задоволення запитів на інформацію;
- інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень;
- іншу інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, порядок обов'язкового оприлюднення якої встановлений законом.

Інформація про діяльність суб'єктів владних повноважень має містити такі відомості:

- місцезнаходження суб'єкту, його поштова адреса, номери засобів зв'язку, адреси офіційного веб-сайту та електронної пошти;
- прізвище, ім'я та по батькові, службові номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти керівника органу та його заступників, а також керівників структурних та регіональних підрозділів, основні функції структурних та регіональних підрозділів;
- розклад роботи та графік прийому громадян;
- вакансії, порядок та умови проходження конкурсу на заміщення вакантних посад;
- перелік та умови надання послуг, форми і зразки документів, необхідних для надання послуг, правила їх оформлення;
- перелік і службові номери засобів зв'язку підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, та їх керівників;
- порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень суб'єктів владних повноважень, їх дій чи бездіяльності;
- система обліку, види інформації, якою володіє суб'єкт владних повноважень.

Уся включена до переліку інформація, підлягає обов'язковому невідкладному оприлюдненню не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа. У разі наявності у розпорядника інформації офіційного веб-сайту така інформація оприлюднюється на ньому із зазначенням дати оприлюднення документа і дати оновлення інформації.

Таким чином, Закон України «Про доступ до публічної інформації» забезпечує відкритість важливої інформації щодо діяльності органів влади, обов'язковість оприлюднення всіх офіційних рішень, надання у короткі терміни відповідей на запити, захист конфіденційної інформації та відповідальність органів влади за порушення вимог законодавства. Отже, Закон сприятиме покращенню відносин між суспільством і владою та зменшенню недовіри до органів влади шляхом активізації інформаційного обміну.

З метою забезпечення безумовного виконання органами виконавчої влади Закону України «Про доступ до публічної інформації» та реалізації конституційного права особи вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію 5 травня 2011 р. були підписано укази Президента України № 547 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» [11] та № 548 «Про першочергові заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в допоміжних органах, створених Президентом України» [13], які набрали чинності з 12 травня 2011 р.

Отже, зважаючи на те, що в Україні є достатньо потужне правове забезпечення діяльності державних інституцій з одержання, використання, поширення та зберігання інформації, що постійно оновлюється з метою використання сучасних технічних можливостей, основна увага у сфері інформаційного обігу має приділятися закупівлі потрібного обладнання та підвищенню кваліфікації персоналу, що його обслуговує та використовує.

Список використаних джерел

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. {Текст Конституції України відповідає тексту, що існував до внесення змін Законом «Про внесення змін до Конституції України» № 2222-IV (2222-15) від 8 грудня 2004 р.} [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.

2. Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-ХІІ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3855-12>.

3. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (2939-17) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-17>.

4. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. № 851-IV [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=851-15>.

5. Закон України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=393%2F96-%E2%F0>.

6. Закон України «Про інформацію» [Електрон. ресурс] : в редакції Закону № 2938-VI (2938-17) від 13 січня 2011 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>.

7. Закон України «Про інформацію» [Електрон. ресурс] : в редакції Закону № 2657-XII (2657-12) від 2 жовтня 1992 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12&ed=19921002>.

8. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=74%2F98-%E2%F0>.

9. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23 вересня 1997 р. № 539/97-ВР [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=539%2F97-%E2%F0>.

10. Закон України «Про цифровий підпис» від 22 травня 2003 р. № 851-IV [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=852-15>.

11. Указ Президента України «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» 5 травня 2011 р. № 547 (547/2011) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=547%2F2011>.

12. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» від 31 липня 2000 р. № 928 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=928%2F2000>.

13. Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в допоміжних органах, створених Президентом України» від 5 травня 2011 р. № 548 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=548%2F2011>.

14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» від 24 лютого 2003 р. № 208 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=208-2003-%EF>.

15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 4 січня 2002 р. № 3 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-п>.

16. Демкова М. С. Теоретичні аспекти е-урядування : навч. модуль. / М. С. Демкова [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.znannya.org/?view=e-government-society>.

Korotych O. B. Settlement of public institutions upon the receipt, use, distribution and storage the information.

The forming of the legal framework in Ukraine crisis of state institutions to obtain, use and storage of information disclosed to the issue of access to public information, including through e-governance.

Key words: state institutions, information, access to public information, e-governance.

Korotich E. B. Урегулирование деятельности государственных институтов по получению, использованию, распространению и хранению информации.

Рассмотрено формирование в Украине правовых основ регулирования деятельности государственных учреждений по получению, использованию и хранению информации, раскрыты вопросы обеспечения доступа к публичной информации, в том числе через электронное управление.

Ключевые слова: государственные учреждения, информация, обеспечение доступа к публичной информации, электронное управление.